

მსოფლიო ბანკის ჯგუფის ფინანსური დახმარებების გავლენა დაბალგანვითარებული ქვეყნების ეკონომიკურ ზრდაზე

რეზიუმე

აზრთა სხვადასხვაობაა იმასთან დაკავშირებით, თუ რამდენად ეფექტურია დახმარება, რომელსაც განვითარებული ქვეყნები უწევენ დაბალგანვითარებულ ქვეყნებს. მკვლევართა და სახელმწიფო მოღვაწეთა ერთი ნაწილი მიუთითებს, რომ ფინანსური დახმარება, რომელიც მაღალგანვითარებული ქვეყნებიდან, ან საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიემართება ე.წ. მესამე სამყაროს ქვეყნებისკენ, იშვიათად ხმარდება მათი ეკონომიკის ზრდა-განვითარებას, უკეთეს შემთხვევაში მხოლოდ ინფრასტრუქტურის პროექტების გაუმჯობესებას ხმარდება და საბოლოოდ იწვევს აღნიშნული ქვეყნების საგარეო დავალიანების ზრდას, რომელიც მძიმე ტვირთად აწევს ეროვნულ ეკონომიკას და პერსპექტივაში შესაძლოა ერთ-ერთი შემაფერხებელი ფაქტორიც აღმოჩნდეს.

ავტორთა ნაწილი კი მიუთითებს, რომ მსგავსი დახმარებები აუცილებელია (განსაკუთრებით დაბალგანვითარებული, უღარიბესი ქვეყნებისთვის), რადგან არც თუ ისე იშვიათად, ფინანსურ დახმარებას რომელიც მათ მიეცემა, სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს და საბოლოო ჯამში მაინც პოზიტიურად აისახება როგორც ძირითად მაკროეკონომიკურ, ასევე სოციალურ მაჩვენებლებზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე წინამდებარე სტატიაში შევეცადეთ ანალიზი გაგვეკეთებინა თუ რა როლი ითამაშა საერთაშორისო ორგანიზაციების (კერძოდ კი მსოფლიო ბანკის ჯგუფის) მიერ გაცემულმა კრედიტებმა (ფინანსურმა დახმარებებმა), დაბალგანვითარებული ქვეყნების ეკონომიკური ზრდის უზრუნველყოფის საქმეში. მაგალითისთვის გამოვიკვლიეთ მსოფლიო ბანკის ჯგუფის თანამშრომლობის შედეგები აფრიკის ისეთი დაბალგანვითარებულ ქვეყნებთან, როგორცაა ნიგერია, ზამბია, ეთიოპია.

საკვანძო სიტყვები: ფინანსური დახმარება. მთლიანი შიდა პროდუქტი. მსოფლიო ბანკის ჯგუფი. ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები. ეკონომიკური ზრდის ტემპი. საერთაშორისო კრედიტი.

*მოსიაშვილი ვალერი, ეკონომიკის დოქტორი.
ბერუაშვილი შორენა, დოქტორანტი*

The influence of the financial assistance of World Bank Group on the economical growth of the low developing countries

*Mosiasvili Valeri, Doctor of Economics.
Berushvili Shorena, Doctoral Student.*

Summary

There are different ideas about the fact, how effectively do the high developed countries support undeveloped countries. The part of the scholars and some public figures think, that the assistance of high developed countries or international organizations against the so called countries of the third world does not cause economical development, in the better case it improves infrastructure projects and finally grows foreign debt of the mentioned countries, that is the burden of the National Economics and it might be one of the major obstacles.

The part of the authors think, that such assistance is necessary (for undeveloped, poor countries), because their assistance has vital importance in many cases and it finally impacts on its macroeconomic and social rate. We have tried to make analysis of what kind of role did the credits (financial assistance) of the international organizations (especially World Bank Group) play in the economical development of the poor countries. We have the results of the poor countries of Africa, such as Nigeria, Zambia, Ethiopia.

Keywords: financial assistance. Gross Domestic Product. World Bank Group. Main Macroeconomic Indicators. Economic Growth. International Credit. Bottom of Form

* * * * *

საკმაოდ აქტუალურია საკითხი იმასთან დაკავშირებით, თუ რამდენად ეფექტურია დახმარება, რომელსაც განვითარებული ქვეყნები უწევენ დაბალგანვითარებულ ქვეყნებს. ხშირად შეხედულებები არაერთგვაროვანია და რადიკალურ განსხვავდება ერთმანეთისგან. მკვლევართა და სახელმწიფო მოღვაწეთა ერთი ნაწილი მიუთითებს, რომ ფინანსური დახმარება, რომელიც მაღალგანვითარებული ქვეყნებიდან, ან საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიემართება ე.წ. მესამე სამყაროს ქვეყნებისკენ, იშვიათად ხმარდება მათი ეკონომიკის ზრდა-განვითარებას, უკეთეს შემთხვევაში მხოლოდ ინფრასტრუქტურის პროექტების გაუმჯობესებას ხმარდება და საბოლოოდ იწვევს აღნიშნული ქვეყნების საგარეო დავალიანების ზრდას, რომელიც

მძიმე ტვირთად აწევა ეროვნულ ეკონომიკას და პერსპექტივაში შესაძლოა ერთ-ერთი შემაფერხებელი ფაქტორიც აღმოჩნდეს.

ავტორთა გარკვეული ნაწილი კი მიუთითებს, რომ მსგავსი დახმარებები აუცილებელია (განსაკუთრებით დაბალგანვითარებული, უღარიბესი ქვეყნებისთვის), რადგან არც თუ ისე იშვიათად, ფინანსურ დახმარებას რომელიც მათ მიეცემათ, სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს და საბოლოო ჯამში მაინც პოზიტიურად აისახება როგორც ძირითად მაკროეკონომიკურ მაჩვენებლებზე (მთლიანი შიდა პროდუქტი (მშპ), ეკონომიკური ზრდის ტემპი და სხვ.), ასევე სოციალურ მაჩვენებლებზე (სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა, სირღარიბის მაჩვენებელი და სხვ.). აღნიშნულიდან გამომდინარე წინამდებარე სტატიაში შევეცადეთ ანალიზი გაგვეკეთებინა თუ რა როლი ითამაშა საერთაშორისო ორგანიზაციების (კერძოდ კი მსოფლიო ბანკის ჯგუფის) მიერ გაცემულმა კრედიტებმა (ფინანსურმა დახმარებებმა), დაბალგანვითარებული ქვეყნების ეკონომიკური ზრდის უზრუნველყოფის საქმეში. მაგალითისთვის გამოვიკვლიეთ მსოფლიო ბანკის ჯგუფის თანამშრომლობის შედეგები აფრიკის ისეთი დაბალგანვითარებულ ქვეყნებთან, როგორცაა ნიგერია, ზამბია, ეთიოპია.

ზოგადად უნდა აღინიშნოს, რომ 1947 წლიდან დღემდე მსოფლიო ბანკის ჯგუფმა 172 ქვეყანაში სულ 11 975 პროექტი დააფინანსა. მათ შორის ყველაზე დიდი დახმარება 2009-2010 წ.წ.-ში იყო. 2009 წელს 46.91 მლრდ აშშ დოლარი გამოყო სხვადასხვა ქვეყნებისთვის, ხოლო 2010 წელს - 58.76 მლრდ აშშ დოლარი. საკმაოდ საინტერესოა ის დახმარების მექანიზმი, რომელსაც იყენებს მსოფლიო ბანკის ჯგუფი აფრიკის უღარიბეს ქვეყნებთან თანამშრომლობისას, რა შედეგები მოჰყვა ამ დახმარებას, როგორ შეიცვალა მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები ამ დახმარების შედეგად და სხვა.

ძირითადი ნაწილი. ნიგერია. ნიგერიის მოსახლეობა დაახლოებით 158 მილიონს შეადგენს, ის აფრიკაში ყველაზე დიდი ქვეყანაა და მოიცავს დასავლეთ აფრიკის მოსახლეობის 47%-ს. ნიგერია უდიდესი ნავთობის მწარმოებელი ქვეყანაა, მიუხედავად უდიდესი ადამიანური და ბუნებრივი რესურსებისა, ქვეყანა თავდაუზოგავად იბრძვის იმისათვის, რომ სიღარიბეს თავი დააღწიოს. მსოფლიო ბანკის ჯგუფი ქვეყნის ერთ-ერთი პარტნიორია, რომელიც მნიშვნელოვან დახმარებას უწევს ნიგერიას.

მსოფლიო ბანკის ჯგუფში შემავალი ორგანიზაციების რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის და განვითარების საერთაშორისო ასოციაციის მიერ სხვადასხვა წლებში გადმორიცხული თანხა (მლრდ აშშ დოლარი) ნიგერიისთვის ასე ნაწილდება: 2004 წ. - 1,994 მლრდ აშშ დოლარი; 2005 წ. — 1, 859 აშშ დოლარი, 2008 წ. - 2,455 მლრდ აშშ დოლარი, 2009 წ. — 32,852 მლრდ აშშ დოლარი, 2010 წ. - 3,705 მლრდ აშშ დოლარი, 2011 წ. — 4,208 მლრდ აშშ დოლარი; 2012 წ. - 4,686 მლრდ აშშ დოლარი.

მსოფლიო ბანკის ჯგუფის ინვესტიციით და ტექნიკური დახმარების შედეგად:

- გაიზარდა ელექტრომომარაგება. ბანკმა ჯამში 400 მლნ აშშ დოლარი დახარჯა ნიგერიის ელექტრო და გაზომომარაგებაზე;
- სასოფლო-სამეურნეო მიმართულებით ბანკის დახმარების შედეგად ამჟამად გაუმჯობესა ფერმერების ხელმისაწვდომობა გაუმჯობესებულ ტექნოლოგიებზე, ასევე გაიზარდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოება;
- გაუმჯობესდა ჯანდაცვის სერვისი;
- გაუმჯობესდა სწავლის ხარისხი და გაიზარდა დასაქმებულთა რიცხი.

მსოფლიო ბანკი ნიგერიას ეხმარება სიღარიბესთან ბრძოლაში, საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებაში. მსოფლიო ბანკმა დაამტკიცა რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის 130 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების სესხი და განვითარების საერთაშორისო ასოციაციის 10.5 მლრდ აშშ დოლარის ღირებულების კრედიტი. ამჟამად ნიგერიის ვალდებულება 29 მიმდინარე პროექტზე შეადგენს 4.5 მლრდ აშშ დოლარს.

ნიგერიის ვალდებულებები რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის და განვითარების საერთაშორისო ასოციაციის მიმართ წლების მიხედვით ასე იცვლებოდა: 2010 წ. - 903 მლნ აშშ დოლარი; 2011 წ. - 559 მლნ აშშ დოლარი; 2012 წ. - 1,374 მლრდ აშშ დოლარი; 2013 წ. - 1,016 მლრდ აშშ დოლარი; 2014 წ. - 1,327 მლრდ აშშ დოლარი. ცხრილში მოცემულია ნიგერიის ვალდებულებები მსოფლიო ბანკის ჯგუფის მიმართ:

ცხრილი 1.

სესხები/კრედიტები/გრანტები აშშ დოლარის ეკვივალენტში				
სტატუსი	რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთ. ბანკი	განვითარების საერთაშორისო ასოციაცია (კრედიტები)	განვითარების საერთაშორისო ასოციაცია (გრანტები)	მთლიანად
ძირითადი	6,248,200,000.00	10,951,515,968.81	0.00	17,199,715,968.81
ანუღირებები	933,747,660.68	451,416,529.64	0.00	1,385,164,190.32
გაცემული	5,314,452,339.32	6,088,727,629.66	0.00	11,403,179,968.98
გაუცემელი	0.00	4,630,435,718.90	0.00	4,630,435,718.90
გადახდილი	5,297,625,588.76	561,395,184.72	0.00	5,859,020,773.48

მესამე მხარის დაფარული	16,826,750.56	0.00	0.00	16,826,750.56
გაცემლითი რეგულირება	0.00	0.00	0.00	0.00
მსესხებლის ვალდებულება	0.00	5,657,912,253.90	0.00	5,657,912,253.90
წყ: http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/0,,pagePK:64392398~piPK:64392037~theSitePK:40941~countrycode:NG~menuPK:64820000,00.html				

საინტერესოა როგორ შეიცვალა მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების დინამიკა ნიგერიაში მსოფლიო ბანკის ჯგუფის მიერ განეული დახმარების შედეგად. როგორც ცხრილიდან (ცხრილი 2) ჩანს მსოფლიო ბანკის ჯგუფის აღნიშნული დახმარებების შედეგად, გაუმჯობესდა როგორც ზოგადად მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები (მშპ (მიმდინარე ფასებში) — 2004 წ. 3160 მლნ აშშ დოლარი, 2012 წ. 5270 მლნ აშშ დოლარი; ხოლო მშპ-ს ზრდის ტემპმა სესადარის ფასებში ამავე პერიოდში შედგინა 156.2 %), ასევე ისეთი მნიშვნელოვანი სოციალური მაჩვენებელი, როგორიცაა სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა (გაიზარდა შესაბამისად 48.1 წლიდან 52.1 წლამდე).

ნიგერიის ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების დინამიკა

ცხრილი 2.

	2004 წელი	2005 წელი	2006 წელი	2007 წელი	2008 წელი	2009 წელი	2010 წელი	2011 წელი	2012 წელი
მშპ (მლნ აშშ დოლარი)	3,160.0	3,260.0	3,900.0	3,990.0	4,200.0	4,350.0	4,780.0	4,950.0	5,270.0
მოსახლეობა	135,999,250	139,585,891	143,314,909	147,187,353	151,208,080	155,381,020	159,707,780	164,192,925	168,833,776
მშპ მიმდინარე ფასებით (მლნ აშშ დოლარი)	87,845.4	112,248.3	145,429.8	166,451.2	208,064.7	169,481.3	366,351.3	413,541.5	459,65.9
მშპ-ის წლიური ზრდის ტემპი (%)	33.7	3.4	8.2	6.8	6.3	6.9	7.8	4.7	6.7

სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა	48.1	48.7	49.2	49.8	50.3	50.8	51.3	51.7	52.1
წყ: http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/0,,pagePK:64392398~piPK:64392037~theSitePK:40941~countrycode:NG~menuPK:64820000,00.html									

ზამბია. ზამბია, ერთ-ერთი უღარიბესი ქვეყანაა მსოფლიოში. მსოფლიო ბანკის ჯგუფი აქტიურად ეხმარება ზამბიას 1955 წლიდან, ტარდება უამრავი ღონისძიებები სიღარიბის შემცირების მიმართულებით. მსოფლიო ბანკის ჯგუფში შემაჯავალი ორგანიზაციებიდან ზამბია ყველაზე აქტიურად თანამშრომლობს განვითარების საერთაშორისო ასოციაციასთან, საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციასთან და მრავალმხრივი საინვესტიციო გარანტიების სააგენტო.

2014 წლის მონაცემებით განვითარების საერთაშორისო ასოციაციამ ზამბიაში განხორციელებულ 11 მოქმედ პროექტზე ჯამში 712.2 მლნ აშშ დოლარი გამოყო სასოფლო-სამეურნეო, ინფრასტრუქტურის (გზები, წყალი, ელექტროენერგია), ენერგეტიკის, გარემოს დაცვის და ადამიანთა უფლებების დაცვის მიმართულებით.

გატარდა რეფორმები სამედიცინო სექტორში. 2006-2011 წ.წ.-ში განვითარების საერთაშორისო ასოციაციის მიერ განხორციელებული მალარიის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთაშორისო პროექტის შედეგად ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვებში 29 %-ით შემცირდა მალარიის შემთხვევები და 33%-ით სიკვდილიანობა. ხუთ წელზე ზევით ადამიანებში 31%-ით შემცირდა მალარიის შემთხვევები და 37%-ით მალარიის დაავადებით გამოწვეული სიკვდილიანობა.

2003 წლიდან ზამბიის მთავრობამ მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით ათწლიანი განვითარების პროგრამა დაწერა გზების მშენებლობისთვის. გაიზარდა ელექტროფიკაცია. საერთო ეროვნული ელექტროფიკაციის მაჩვენებელი ამჟამად 23%-ს შეადგენს. მნიშვნელოვანია მსოფლიო ბანკის წვლილი სამთო სექტორის განვითარებაში.

ზამბიის ვალდებულებები რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის და განვითარების საერთაშორისო ასოციაციის მიმართ, შეადგენს შესაბამისად: 2010 წ. - 114 მლნ აშშ დოლარს; 2011 წელს - 211 მლნ აშშ დოლარს, 2012 წელს - 80 მლნ აშშ დოლარს, 2013 წელს - 191 მლნ აშშ დოლარს, 2014 წელს - 83 მლნ აშშ დოლარს.

ზამბიაში განათლების სისტემაში ჩადებული ინვესტიციის შედეგად გაუმჯობესდა განათლების ხარისხი, 40 მოსწავლიდან 14-ს კარგად შეუძლია

კითხვა. საბაზო განათლება უფრო მეტი ბავშვისთვისაა ხელმისაწვდომი. ბავშვები სწავლობენ კითხვას, წერას, მათემატიკა და საბუნებისმეტყველო საგნები.

მოხდა ცხოველთა ვაქცინაცია იმისათვის, რომ თავიდან იქნას აცილებული სხვადასხვა დაავადებები, რომლებსაც შესაძლოა საფრთხე შეექმნა პირუტყვების ჯანმრთელობისათვის. პროექტი მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით დაფინანსდა და 50 მლნ აშშ დოლარი დაიხარჯა.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია 2009 წლიდან დღემდე მსოფლიო ბანკის დახმარებით ზამბიაში დაფინანსებული ძირითადი პროექტები ცხრილი 3.

პროექტის სახელწოდება	სტატუსი	თარიღი
საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის პროგრამა, ეტაპი 1	მიმდინარე პროექტი	2014 წლის 11 აპრილი
ჯანდაცვის მომსახურების გაუმჯობესების პროექტი	მიმდინარე პროექტი	2014 წლის 21 მარტი
ლუსაკას გადამცემი და გამანაწილებლის რეაბილიტაციის პროექტი	მიმდინარე პროექტი	2013 წლის 30 მაისი
ზამბიის წყლის რესურსების განვითარების პროექტი	მიმდინარე პროექტი	2013 წლის 25 აპრილი
ზამბიის მესამე სიღარიბის დაძლევის მხარდაჭერი კრედიტი	დასრულებული პროექტი	2012 წლის 3 მაისი
ზამბიის მეცხოველეობის განვითარების და ცხოველთა ჯანდაცვის პროექტი	მიმდინარე პროექტი	2012 წლის 28 თებერვალი
სარწყავი სისტემის განვითარებისა და მხარდაჭერის პროექტი	მიმდინარე პროექტი	2011 წლის 7 აპრილი
ზამბიის მეორე სიღარიბის დაძლევის მხარდაჭერი კრედიტი	დასრულებული პროექტი	2011 წლის 31 მარტი
მალარიასთან ბრძოლის პროექტის დამატებითი დაფინანსება	დასრულებული პროექტი	2010 წლის 9 დეკემბერი
გზების რეაბილიტაციის მეორე დამატებითი დაფინანსება	მიმდინარე პროექტი	2010 წლის 14 ოქტომბერი
დამატებითი დაფინანსება ზამბიის გაზრდილი ელექტრომომარაგების პროექტზე	მიმდინარე პროექტი	2010 წლის 22 სექტემბერი
ზამბიის სიღარიბის დაძლევის მხარდაჭერი კრედიტი	დასრულებული პროექტი	2010 წლის 30 მარტი
გზების რეაბილიტაციის მეორე ეტაპი	მიმდინარე პროექტი	2009 წლის 16 ოქტომბერი

2014 წლისათვის მსოფლიო ბანკის დახმარე-

ბით განვითარების საერთაშორისო ასოციაციისგან გამოიყო 52 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების კრედიტი და 15 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების გრანტი დედის და ახალშობილი ბავშვების ჯანდაცვის და კვების მომსახურებაზე. თანხა გამოყოფილია 1.2 მილიონ ქალზე და 1.1 მლნ ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვზე. აღსანიშნავია, რომ განვითარების საერთაშორისო ასოციაცია აფრიკის 40 უღარიბეს ქვეყანას ეხმარება, დახმარება მიმართულია 2.5 მლრდ ადამიანზე, რომლებიც დღეში 2 აშშ დოლარზე ნაკლებს გამოიმუშავენ.

მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების დინამიკა ზამბიაში მსოფლიო ბანკის ჯგუფის მიერ განეული დახმარების შედეგად

ცხრილი 4.

	2004 წელი	2005 წელი	2006 წელი	2007 წელი	2008 წელი	2009 წელი	2010 წელი	2011 წელი	2012 წელი
შპს (მლნ აშშ დოლარი)	1,830.0	1,910.0	1,990.0	2,050.0	2,250.0	2,490.0	2,500.0	2,710.0	2,880.0
მოსახლეობა	11,174,650	11,470,022	11,781,612	12,109,620	12,456,527	12,825,031	13,216,985	13,633,796	14,075,099
შპს მიმდინარე ფასებში (მლნ აშშ დოლარი)	5,439.2	7,178.6	10,702.2	11,541.4	14,640.8	12,805.0	16,190.2	19,204.0	20,590.3
შპს წლიური ზრდის ტემპი (%)	5.4	5.3	6.2	6.2	6.0	6.0	7.6	6.8	7.2
სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა	45.8	47.1	48.6	50.1	51.6	53.1	54.5	55.8	57.0

ეთიოპია. ეთიოპია ასევე ერთ-ერთი უღარიბესი ქვეყანაა აფრიკაში, მოსახლეობა დაახლოებით 92 მლნ ადამიანია. ეს უღარიბესი ქვეყანაც აქტიურად იბრძვის სიღარიბის აღმოსაფხვრელად, აქტიურად თანამშრომლობს მსოფლიო ბანკის ჯგუფთან. 2004-2005 წ.წ.-ში ეთიოპელების 38.7 % ცხოვრობდა უღარიბეს პირობებში, ხუთი წლის შემდეგ ამ მაჩვენებელმა მსოფლიო ბანკის ჯგუფის დახმარებით 29.6%-მდე დაიწია. ეს ნიშნავს, რომ ამ მაჩვენებელმა 0.6 % დაიკლო ერთ დღეში. 2014-2015 წ.წ. ამ მაჩვენებლის 22.2 %-მდე შემცირება იგეგმება.

ეთიოპიის ვალდებულებები რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის და განვი-

თარების საერთაშორისო ასოციაციის მიმართ წლებ-ის მიხედვით შემდეგნაირად წაწილდება – 2010წ. - 988 მლნ აშშ დოლარი; 2011 წ. - 640 მლნ აშშ დო-ლარი, 2012 წ. - 974 მლნ აშშ დოლარი; 2013 წ. - 1,115 მლრდ აშშ დოლარი; 2014 წ. - 1,468 მლრდ აშშ დოლარი.

მსოფლიო ბანკის დახმარებით ეთიოპიაში განხ-ორციელდა შემდეგი პროექტები:

- მსოფლიო ბანკის დახმარებით უმჯობესდება ინ-ფრასტრუქტურა (ელექტრომომარაგება, გზები, წყალი და სანიტარია), იზრდება ჯანდაცვის და განათლების მომსახურების ხარისხი;
- 1991 წლიდან განვითარების საერთაშორისო ასო-ციაციამ 7 მლრდ აშშ დოლარის დახმარება გამო-ყო ეთიოპიაში განსახორციელებელ 60 პროექტზე;
- 2002 წელს სკოლაში დაწყებითი განათლე-ბის მსურველი 8.1 მლნ მოსწავლეთა რიცხვი 2012 წელს 17 მლნ-მდე გაიზარდა. განათლების ხარისხი 42 %-დან (2001-2002 წ.წ.) 73.8 %-მდე (2011-2012 წ.წ.) გაიზარდა;
- ბავშვების იმუნიზაციის მაჩვენებელი 2008 წლიდან 2012 წლამდე 70%-დან 82%-მდე გაიზარდა. 2011-2012 წ.წ.-ში შეძენილ იქნა 45.7 მლნ მალარიის საწინააღმდეგო ბადე მალარიის შემთხვევების შე-სამცირებლად;
- რამდენიმე პროექტის შედეგად უკვე ხელმისაწვ-დომია უსაფრთხო წყალმომარაგება და სანიტა-რია. 2007-2008 წ.წ.-ში მოსახლეობის 53 %-თვის იყო ხელმისაწვდომი უსაფრთხო სასმელი წყალი, 2009-2010 წ.წ.-ში კი ამ მაჩვენებელმა 71%-ს მი-აღწია. 2007-2008 წ.წ.-ში (სოფლად და ქალაქად) მოსახლეობის მხოლოდ 39 %-თვის იყო ხელ-მისაწვდომი საპირფარეშოები, 2009-2010 წ.წ.-ში ამ მაჩვენებელმა 63 %-ს მიაღწია;
- 1991 წლიდან განვითარების საერთაშორისო ასო-ციაციამ 1.8 მლრდ აშშ დოლარის ინვესტირება მოახდინა ინფრასტრუქტურაში. განვითარების საერთაშორისო ასოციაციის ხელშეწყობით გზის საფარი 20 000 კილომეტრიდან (1991 წ.) 63 000 კილომეტრამდე გაიზარდა 2012 წელს;
- საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის დახმა-რებით ეთიოპიის მთავრობა ცდილობს გააუმჯო-ბესოს ბიზნეს-გარემო;
- მსოფლიო ბანკთან და სხვა პარტნიორებთან კონ-სულტაციისა და რეკომენდაციის შემდეგ ქვეყანამ გაატარა სამთავრობო რეფორმები სიღარიბის შემცირების მიმართულებით, ეს რეფორმები მოი-ცავს: სახელმწიფო სამსახურები და სახელმწიფო სამსახურებში შესაძლებლობების განვითარება, ფინანსური მენეჯმენტი, ადამიანთა უფლებები და კონფლიქტის პრევენცია, სასამართლო სისტემა, დეცენტრალიზაცია. მსოფლიო ბანკი ასრულებს წამყვან როლს იმისათვის, რომ ქვეყანამ ეს რე-ფორმები დანერგოს;
- აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ქალაქში მცხოვრებ-თა რიცხვი 2010-2011 წ.წ.-ში 11-დან 14%-მდე გაიზარდა 2000 წელთან შედარებით;

- 2013 წლის ივლისის მონაცემებით 2.6 მილიონმა ადამიანმა ისარგებლა განახლებული ინფრასტრუ-ქტურით. დაიგო 670 კმ გზის საფარი და 588 კმ სარწყავი სისტემა, გაკეთდა 171 საპირფარეშო, აშენდა 110 წყარო. შემცირდა წყალდიდობების რიცხვი, გაიზარდა მცირე სანარმოების რიცხვი. ეს ცვლილებები საცხოვრებლად და სამუშაოდ სასურველ ადგილებად გადააქცევს ქალაქებს;
- მსოფლიო ბანკის ორგანიზებით ეთიოპიაში 150 პროექტი დაფინანსდა ინფრასტრუქტურის, საკ-ვების უსაფრთხოების და განათლების კუთხით. 2014 წლის იანვრის მონაცემებით იგეგმება 25 პროექტის დაფინანსება, დაფინანსება შეადგენს 6 მლრდ აშშ დოლარს;
- 2014 წლის 2 მაისს მსოფლიო ბანკის აღმასრულე-ბელ დირექტორთა საბჭომ დაამტკიცა 380 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების კრედიტი მდგრადი ურბანული ინფრასტრუქტურის უზრუნველყოფი-სათვის.

2014 წლის 13 მაისს მსოფლიო ბანკის აღმას-რულებელ დირექტორთა საბჭომ დაამტკიცა 250 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების კრედიტი ეთიოპიის მთავრობის მხარდასაჭერად ახალი სამუშაოების შე-ქმნის, კონკურენტუნარიანობის გაუმჯობესების და ადგილობრივ ეკონომიკასთან კავშირების გამყარე-ბის მიმართულებით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში (ცხრილი 5), მოცე-მულია მსოფლიო ბანკის მიერ გაცემული კრედიტებ-ის რაოდენობა და თანხები

ცხრილი 5.

სესხები/კრედიტები/გრანტები აშშ დოლარის ეკვივალენტში				
სტატუსი	რეკონსტრუქ-ციისა და განვითარების საერთ. ბანკი	განვითა-რების საერ-თაშორისო ასოციაცია (კრედიტები)	განვითა-რების საერთა-შორისო ასო-ციაცია (გრანტები)	მოქმედებს
ძირითადი	108,600,000	10,148,627,857	2,444,576,119.00	12,701,803,976
ანუღირე-ბები	3,023	677,206,410	25,312,933.70	702,522,366
გაცემული	108,596,977	7,024,183,021	2,467,669,027.34	9,600,449,025
გაუცემელი	0.00	2,699,314,171	25,219,768.97	2,724,533,940
გადახდილი	102,561,482	3,437,954,627	0.00	3,540,516,109
მესამე მხარის დაფა-რული	6,035,496	0.00	0.00	6,035,496
გაცემული რეგულირება	0.02	0.00	0.00	0.02
მსესხებლის ვალდებუ-ლება	0.02	3,883,186,134	0.00	3,883,186,134

ეთიოპიას და მსოფლიო ბანკს შორის ხელი მოეწ-ერა 2013-2016 წ.წ.-ის პარტნიორობის სტრატეგიას, რომელიც ქვეყნის პარტნიორობის სტრატეგიის ფარ-გლები ორ ეტაპს მოიცავს:

- პირველი ეტაპის მიზანია დაეხმაროს ეთიო-პიას სტაბილური მაკროეკონომიკური გარემოს შე-ქმნაში, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის გაზრ-

დაში, პატარა და საშუალო საწარმოების გახსნაში, ინფრასტრუქტურის ხარისხის გაუმჯობესებაში და რეგიონალური ინტეგრაციის გაუმჯობესებაში;

- მეორე ეტაპის მიზანია ჯანდაცვის და განათლების სერვისების ხარისხის გაუმჯობესება.

მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების დინამიკა ეთიოპიაში

ცხრილინ.

	2004 წელი	2005 წელი	2006 წელი	2007 წელი	2008 წელი	2009 წელი	2010 წელი	2011 წელი	2012 წელი
შპს (მლნ აშშ დოლარი)	570.0	640.0	720.0	800.0	880.0	940.0	1,040.0	1,150.0	1,240.0
მოსახლეობა	74,066,147	76,167,240	78,290,649	80,440,708	82,621,190	84,838,032	87,095,281	89,393,063	91,728,849
შპს მიმდინარე ფასებში (მლნ აშშ დოლარი)	9,945.6	12,173.9	15,000.8	18,975.6	25,586.7	28,170.1	26,288.7	29,921.2	41,717.8
შპს კოველწ- ლიური ზრდის ტემპი (%)	13.6	11.8	10.8	11.5	10.8	8.8	12.6	11.2	8.7
სიცოცხლის საშუალო ხან- გრძლივობა	55.6	56.6	57.6	58.7	59.7	60.6	61.5	62.3	63.0

დასკვნა. როგორც, სტატისტიკური მონაცემების ანალიზი გვიჩვენებს, მიუხედავად იმისა, რომ დაბალგანვითარებული ქვეყნების (ამ შემთხვევაში ნიგერია, ზამბია, ეთიოპია) ეკონომიკური ზრდის და ეკონომიკის განვითარების ტემპი არც თუ ისე მაღალია, მით უმეტეს თუ გავითვალისწინებთ საბაზო მაჩვენებლებს, ჩვენი აზრით მსოფლიო ბანკის ჯგუფის მუშაობა (ფინანსური დახმარება, კონსულტაცია, რეკომენდაცია) აღნიშნულ ქვეყნებში უნდა შეფასდეს წარმატებულად და კვლავ გაგრძელდეს. აქვე უნდა ითქვას, რომ სერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციების ფინანსური დახმარებების უმეტესობა სტენდ-ბაის რეჟიმში გაიცემა, რაც ზღუდავს ადგილობრივ ხელისუფალს თანხების საკუთარი შეხედულებისამებრ გამოყენებაში, თუმცა გონივრულ, კარგად გააზრებულ, ახალი გმონვევებისადმი ადექვატურად გათვლილ ტაქტიკურ გადანყვებილებებს, შეუძლია დიდი დახმარების განევა ქვეყნის ეკონომიკის ზრდისა და განვითარების საქმეში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. <http://www.worldbank.org/en/country/nigeria/overview#1>;
2. <http://www.worldbank.org/en/country/nigeria/projects>;
3. <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0,,cntyMDK:82531~menuPK:141310~pagePK:49567~piPK:139214~theSitePK:4607,00.html>;
4. <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/0,,pagePK:64392398~piPK:64392037~theSitePK:40941~countrycode:NG~menuPK:64820000,00.html>;
5. <http://www.worldbank.org/en/country/ethiopia/overview#1>;
6. <http://www.worldbank.org/en/country/ethiopia/projects>;
7. <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0,,cntyMDK:82611~menuPK:141310~pagePK:49567~piPK:139214~theSitePK:4607,00.html>;
8. <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/0,,pagePK:64392398~piPK:6;4392037~theSitePK:40941~countrycode:ET~menuPK:64820000,00.html>;
9. <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/0,,pagePK:64392398~piPK:64392037~theSitePK:40941~countrycode:ZM~menuPK:64820000,00.html>.